

Unele aspecte privind salarizarea în sectorul real

- The share of labor compensation in GDP in Moldova is much lower compared to the situation in the developed countries;
- In the case of the Republic of Moldova, the share of wage income in the total available income of the population represented 42% in the year 2017 (this figure is about 80% in case of developed countries).
- The salary in the budgetary sector represented in the year 2017 - 83% of the monthly real sector salary; discrepancies in the national economy are sometimes substantial.
- The highest share of employees for 2016, divided by the level of the salary by category, by the branches of the national economy, is in the category of 3.000-4.000 lei (lower than the average salary on the economy).
- The analysis of the contribution of wages, in terms of the branches of the national economy, to the formation of GDP in relation to the general contribution of the economic branches to the formation of GDP denotes the existence of major discrepancies. This result denotes the unfair distribution of added value generated in the respective branches - which may motivate the involvement of the authorities.

1. Salariul – considerente de ordin general

Salariul reprezintă plata, în bază permanentă și la intervale determinate, din partea angajatorului angajatului pentru munca prestată. Din perspectivă economică, salariul reprezintă costul de procurare și menținere a resurselor umane în vederea asigurării desfășurării activităților operaționale. În mod uzual salariul este determinat prin referire la salariul oferit pe piața muncii pentru activități și în domenii economice similare, pentru o anumită regiune geografică și pentru un interval de timp.

De-a lungul istoriei salariul a evoluat manifestându-se în forme diferite care în prezent formează spectrul modalităților de retribuire a muncii angajaților din economia modernă. În perioada preindustrială, salariul a reprezentat plata pe oră sau zi, sau pentru unitatea produsă. Pe măsura dezvoltării marilor corporații, personalul de rang înalt a început a fi remunerat prin referire la creșterea din venituri realizată pe durata anului, în mod similar veniturilor realizate de proprietarii corporațiilor. Odată cu industrializarea la scară largă, au apărut multiple posturi de muncă de oficiu. Eforturile și rezultatele muncii de oficiu pot fi cu greu cuantificate și nu pot fi neapărat legate de performanța economică a întreprinderii. Din acest motiv remunerarea personalului încadrat în acest gen de activități a fost realizată prin plata unor sume fixe, la intervale regulate de timp. Pe durata secolului XX, pe măsura dezvoltării sectorului de servicii, remunerarea lucrătorilor prin salarizare în quantum fix a crescut și mai mult. În prezent salariul, reprezentat de o plată fixă, a evoluat sub forma unei remunerare de ansamblu care include, pe lângă plata fixă, acordarea de compensații, bonusuri, altor tipuri de stimulente dezvoltate în vederea axării mai bune a plăților primite cu performanța lucrătorului.

Sustenabilitatea unei economii este dată de către creșterea echilibrată a nivelului salarizării, în corespundere cu creșterea generală a nivelului de dezvoltare a economiei, precum și de distribuția echitabilă a veniturilor salariale. Raportul global asupra salarizării¹ atenționează asupra ritmului de creștere a salariilor care este mai mic decât creșterea productivității muncii – tendință care s-a accentuat în ultimele decade. Această tendință este atribuită globalizării, dezvoltării și răspândirii tot mai mari a tehnologiilor care solicită un nivel ridicat de instruire, imperfecțiunilor pieței muncii, presiunilor exercitate de piețele financiare în favoarea unei ponderi mai mari a beneficiilor atribuite investitorilor.

Salariul mediu lunar pe economie nu denotă modul în care veniturile salariale sunt distribuite între diverse categorii de angajați. În vederea asigurării unei distribuiri mai echitabile a veniturilor salariale, autoritățile din mai multe state au adoptat instrumentul salariului minim pe economie. Inechitățile în distribuția veniturilor salariale se manifestă sub aspecte diferite. La nivelul funcțiilor de top inechitatea crește substanțial. În conformitate cu datele Raportului asupra salariilor (ILO, 2017), în Europa cei mai bine plătiți 10% din salariați dețin o pondere de peste 25% din fondul de salarizare, estimativ într-o mărime similară cu fondul de salarizare alocat pentru salarizarea a 50% din cei mai prost plătiți salariați. Frecvent, condițiile de lucru nu pot explica diferențe substanțiale între nivelul salarizării. În statele dezvoltate, sectorul imobiliar și cel financiar sunt reprezentate cel mai bine în topul salariaților cu un nivel înalt de remunerare. Inechitatea în remunerare se poate manifesta între întreprinderile din cadrul unei economii. Acest gen de inechitate deține o pondere mai însemnată în cadrul economiilor în dezvoltare. O contribuție esențială la creșterea inechității în nivelul de salarizare o poate avea inechitatea dintre nivelul de remunerare în cadrul unei întreprinderi. Acest gen de inechitate contribuie cel mai mult la inechitatea salarizării în cazul economiei SUA. În cazul Europei, raportul asupra salariilor (ILO, 2017) identifică că aproximativ 80% din salariații unei întreprinderi încasează de fapt salarii mai mici decât salariul mediu pe întreprindere. Practica internațională recunoaște faptul că în cazul unor economii dezvoltate corelarea creșterii nivelului de dezvoltare economică cu ritmul de creștere a nivelului de salarizare prezintă importanță din perspectiva motivării salariaților care trebuie să resimtă în măsură deplină rezultatele creșterii economice, dar, de asemenea ritmul mai mic al creșterii nivelului salarizării în cazul unor economii dezvoltate afectează consumul agregat la nivelul acestora și diminuează din perspectiva de dezvoltare economică a economiilor aflate în tranziție. Creșterea nivelului salarizării, raportată la creșterea productivității muncii poate fi asociată performanței la nivel global al unei economii din perspectiva soldului balanței comerciale. O creștere moderată/ mai mică decât creșterea per ansamblu a economiei a nivelului salarizării, este factorul, aportul căruia poate fi atribuit la o balanță comercială excedentară.

Creșterea echilibrată a nivelului salarizării în raport cu productivitatea muncii este factorul care poate asigura dezvoltarea sustenabilă a unei societăți. Mecanismul negocierilor colective este instrumentul care poate contribui la reducerea discriminărilor în remunerarea muncii dintre întreprinderi, precum și la nivelul fiecărei întreprinderi în parte. În acest caz mecanismul negocierilor colective în vederea determinării nivelului minim al salarizării necesită a fi aplicat pentru fiecare ramură/industrie aparte. Majorarea nivelului salarizării în cadrul unei întreprinderi

¹ ILO, 2017

este dificilă dacă la nivelul întregii industrii nu există un acord comun în acest sens. În vederea asigurării sustenabilității acestui proces, negocierile colective trebuie să asigure a participare largă. Inegalitatea și discriminarea sunt incompatibile cu dezvoltarea sustenabilă a întreprinderilor. Inegalitatea în nivelul salarizării poate fi combătută de asemenea prin implicarea autorităților naționale care pot aplica o politică progresivă de taxare a veniturilor salariale, în partea ce vizează salariile mari.

2. Salariul în venitul național

Venitul național reprezintă suma veniturilor rezidenților unui stat pe o perioadă determinată de timp. Ponderea remunerării salariaților în venitul național reprezintă partea venitului național alocată în vederea compensării veniturilor din muncă. Partea rămasă reprezintă ponderea venitului național direcționată în vederea compensării participării capitalului în circuitul economic. *Ponderea mare a compensării capitalului este asociată cu inechitatea înaltă în distribuirea venitului (valorii adăugate) la nivelul unei economii.*

Ponderea compensării muncii în total PIB a fost considerată ca fiind o mărime constantă de-a lungul timpului². Recent, mai multe organizații internaționale au atenționat asupra schimbărilor care se petrec în acest domeniu. Ponderea remunerării muncii în total PIB se află pe un trend descendent începând cu anii 60 ai secolului trecut. De la un maxim de 65% (exprimată în prețuri de piață) înregistrat în anii 60 pentru statele membre G20, în perioada curentă ponderea compensării muncii în PIB a scăzut la 56%.

Tab.1 Ponderea compensării muncii în PIB

Country	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Australia	52,9	52,8	53	51,6	52	52	52,5	52,8	52,5	52,8	53,2	51,6	49,3
Austria	53,3	53	52,4	53,4	55	54,6	54	54,5	55	55	54,6	55,1	54,8
Azerbaijan									18,6	19,3	21,7		
Belgium	58,7	58,6	58,4	60	61,5	59,9	60,3	61,2	61,7	61,3	60,4	59,4	58,7
Bulgaria	46,7	44,9	43,8	45,7	48,4	49,9	48,2	49,9	53,9	56,2	56,2	56,3	58,5
Canada	54,2	54,6	55	54,6	57,2	55,5	54,8	55,5	55,4	55,1	56,5	56,8	55,1
Chile							37,2		44,7				
Croatia	62,9	61,3	60,8	60,5	62,9	62,5	61,8	60,1	58,2	56,8	56,1	54,7	
Cyprus	55	54,1	52,6	51,8	55,8	54,6	54,5	54,3	52	50,7	50,5	50,6	50,5
Czech Republic	46,9	46,8	46,4	47	47	47,8	48,1	48,8	48,4	47,4	46,5	47,4	48,4
Denmark	54,3	54,2	55,6	56,5	58,8	56,4	56	55,2	55,1	55,1	55,2	55,9	55,8
Estonia	47,5	47,7	49,9	54,2	55,1	51,7	49,1	49,9	50,2	51,6	53,3	54,5	53,7
Finland	53,3	53,4	52,2	53,6	57,1	56,1	55,9	57,1	56,4	56,1	55,7	55	52,7
France	55,9	55,8	55,3	55,6	57,4	57,4	57,4	58,1	58,3	58,5	57,9	58	58,1
Germany	56,1	54,9	53,7	54,5	56,9	55,8	55,6	56,5	56,5	56,4	56,3	56,4	56,5
Greece	53,9	51,7	51,3	51,8	54,1	54,3	53,1	52,2	49,8	49,8	49,7	50,1	50,2
Guinea					14,4	14,9							
Hungary	52,8	51,9	51,6	51,3	50,7	49,4	49,1	49,2	48,2	47,3	45,3	46,9	47,8
Iceland	64,3	66,6	65,9	59,8	52,9	55	57,2	58,5	59,8	59,6	59,5	60,9	63,5

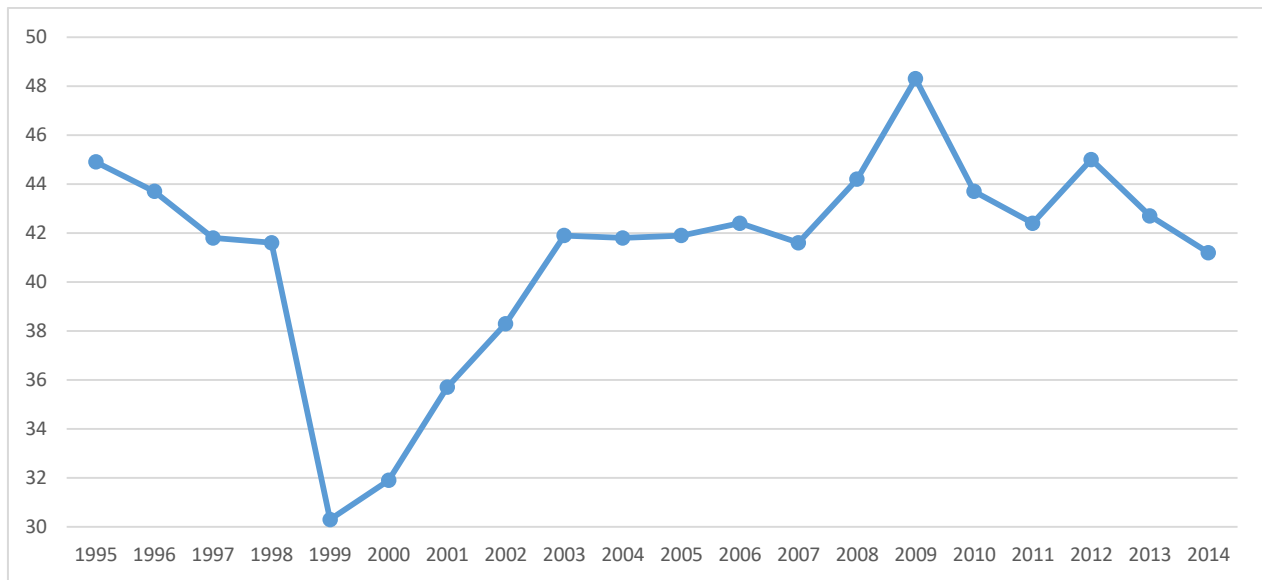
² ILO/OECD 2015, The Labour Share in G20 Economies

Ireland	46,5	46,8	48,4	52,5	52,8	49,6	48,5	47,4	47,4	45,4	35,3	35,2	35,3
Italy	52,1	52,3	52	52,9	54,3	54,1	53,6	53,7	53,4	53	52,9	53	52,8
Japan	59	58,6	58,3	59,1	59,8	58,5	59,8	59	58,2	58	56,8	56,6	56,3
Korea, Republic of	65,7	65,7	64,4	63,6	62,1	59,5	59,6	60,6	60,7	60,8	60,2	60,6	
Latvia	45,6	46,9	49,8	53,9	53,1	48,6	44,7	45,3	46,8	48,3	51,4	53,4	55
Lithuania	49,1	51,5	49,7	49,7	50,5	45,9	44	43,8	44,6	45,5	47,6	49,9	50,2
Luxembourg	52,2	50,2	49,6	52,1	55,2	52,7	51,5	52,5	51,9	50,6	51,3	52,4	52,5
Macedonia, the former Yugoslav Republic of	50,8	53,9	48,4	50,8	54,9	52,5	50,7	50	47,1	48,1			
Malaysia									33,6		34,8		
Malta	49,3	49,9	49,5	49,6	51	49,3	50,6	51,2	50,8	49,1	48	47,7	47,2
Mexico	39,9	38,7	38,4	38,5	39,7	38,4	37,3	37,4	37,8	37,4	37,4	36,9	
Moldova, Republic of											42,5		
Mongolia			22,5	25,7	30,7	22,6	23,9	26,3	26	26,3	25	27,4	
Netherlands	57,3	56,1	56,3	56,9	59,8	58,4	58,8	59,8	59,6	59,6	58,1	58	57,8
New Zealand	51,1	51,5	51,3	53,1	52,7	52,3	52,1	52,1	50,3	51	51,3	50,6	
Norway	44,1	43,2	45,1	44,5	49,2	47,3	46,7	46,9	47,8	48,8	50,8	51,6	51
Peru							23,1	23,6					
Philippines					30	32,2	35	35,1	34,6	34,9	35,3	35,9	
Poland	49,7	48,5	48,3	50,1	48,7	49	47,9	47,8	47,7	47,8	47,2	47,9	48
Portugal	58,7	57,2	56,1	56,7	57,6	56,5	55,5	54	53,7	52,7	51,6	52	52,3
Qatar							22,4	19,2		18,8	18,8		
Russian Federation					52,6	49,9	49,5	50,4	51,9	47,2	45,1	46,7	
San Marino												49,5	
Slovakia	42,3	41,8	41,4	41,9	45,1	44,3	44	43,9	43,8	44,1	44,9	45,7	45,7
Slovenia	60,4	59,8	58,9	60	63	64	62,8	63	62,3	61,1	60,7	61,1	60,3
Spain	55,9	55,6	56	58	58,7	57,7	57,1	55,6	55,1	55	55,5	54,9	
Sweden	47,7	47	47,6	48,4	50	48,2	48,9	50,4	50,7	50,3	49,1	49	48,6
Switzerland	62,7	61,4	61	61,1	63	63	64	65	65,3	65	65,4	65,6	65,1
Turkey	44	42,4	42,6	42,3	44,9	44,5	43,2	44,4	43,7	45,1	45,6	50,3	50,4
Ukraine							48,9	51					
United Kingdom	57,2	58	58,7	58,1	60,2	60,3	59,2	59	59	57,9	57,9	58,3	
United States	58,5	58,5	58,8	59	58,1	57,2	57,1	57,1	56,7	56,8	57,2	57,2	56,9
Venezuela, Bolivarian Republic of					34,9	29,6							
Zimbabwe					29,7	37,1	37			50			

Sursa: Baza de date ILO

Factorul responsabil de aceste evoluții ține de rata de creștere a salariilor mai mică decât rata de creștere a productivității muncii. Deși tendința din Republica Moldova a evoluției ponderii remunerării muncii în PIB nu este prezentată în tabelul de mai sus, datele în cauză sunt conținute de datele statistice oficiale și sunt prezentate în graficul de mai jos.

Fig.1 Contribuția remunerării salariaților la formarea produsului intern brut, total pe sectoare instituționale

Sursa: Statistica națională.

Așa cum se atestă din datele statistice oficiale, situația din Republica Moldova este una din cele mai proaste din Europa și evoluțiile în acest sens se află pe un trend descendent.

Studiile din domeniu denotă că ponderea înaltă a compensării capitalului în PIB, în detrimentul compensării muncii, este benefică statelor în dezvoltare deoarece stimulează exporturile și investițiile. Înclinația spre consum a veniturilor din muncă este mai mare în comparație cu înclinația spre consum a veniturilor din capital. Totuși, în perioada 2000-2007 în cazul statelor G20 ponderea compensării capitalului în PIB a crescut cu 2 p.p., pe când investițiile ca pondere în PIB au stagnat³. Ponderea redusă a compensării muncii în PIB duce fie la creșterea creditării gospodăriilor sau la creșterea exporturilor în vederea menținerii aceluiași nivel de consum agregat, totuși la nivel global acest gen de evoluții creează instabilitate.

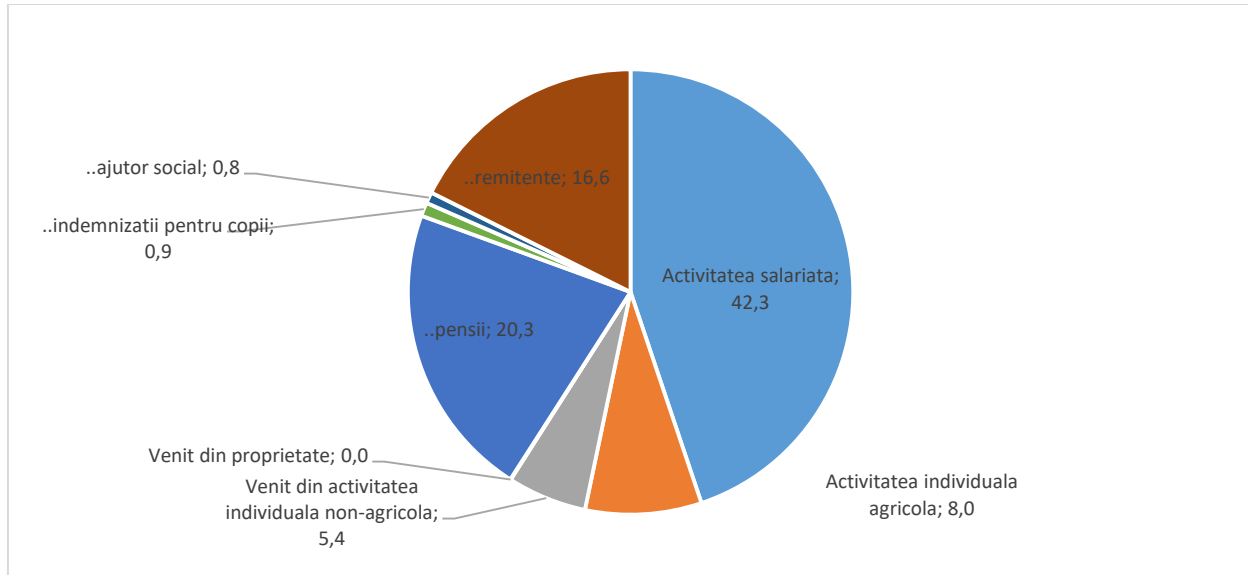
Salariul reprezintă principala sursă de venit a populației. În statele dezvoltate, veniturile salariale dețin o pondere de peste 80% din veniturile gospodăriilor, în cazul clasei mijlocii. La nivel macroeconomic, creșterea veniturilor salariale este esențială în vederea stimulării consumului agregat.

În cazul Republicii Moldova ponderea veniturilor salariale în total venituri disponibile ale populației a reprezentat în anul 2017 în mediu 42%. Sub aspectul medului de trai, veniturile salariale dețin o pondere mai mare în cazul populației urbane (cca. 55%) și o pondere mică în cazul populației rurale (cca. 29%). Ponderea redusă a veniturilor salariale în total venituri disponibile ale populației este compensată prin ponderea ridicată pe care le au remitențele în venitul gospodăriilor, de ordinul a 17% din total. În mediul rural ponderea remitențelor în total venituri a fost de ordinul a 23%, pe când în mediul urban remitențele au deținut o pondere de 12%. Salariile reduse în acest sens sunt unul dintre factorii importanți, responsabili de exodul forței de muncă din economia națională.

³ ILO/OECD 2015, The Labour Share in G20 Economies, p.12

De asemenea, structura veniturilor disponibile ale populației denotă legătura de cauzalitate dintre veniturile salariale și prestațiile sociale, or, cât mai mică este ponderea în total a veniturilor salariale cu atât mai mare este ponderea prestațiilor sociale (ajutorul social). Nivelul redus de salarizare în economia națională este factorul care face puțin atractiv mediul economic național dar și care exercită o presiune asupra sistemului național de asistență socială. În acest sens salariile mai mici plătite de angajatori plasează o parte din cheltuielile aferente gospodăriilor vulnerabile pe seama autorităților naționale, deci a societății în ansamblu.

Fir.2 Structura veniturilor disponibile ale populației, anul 2017

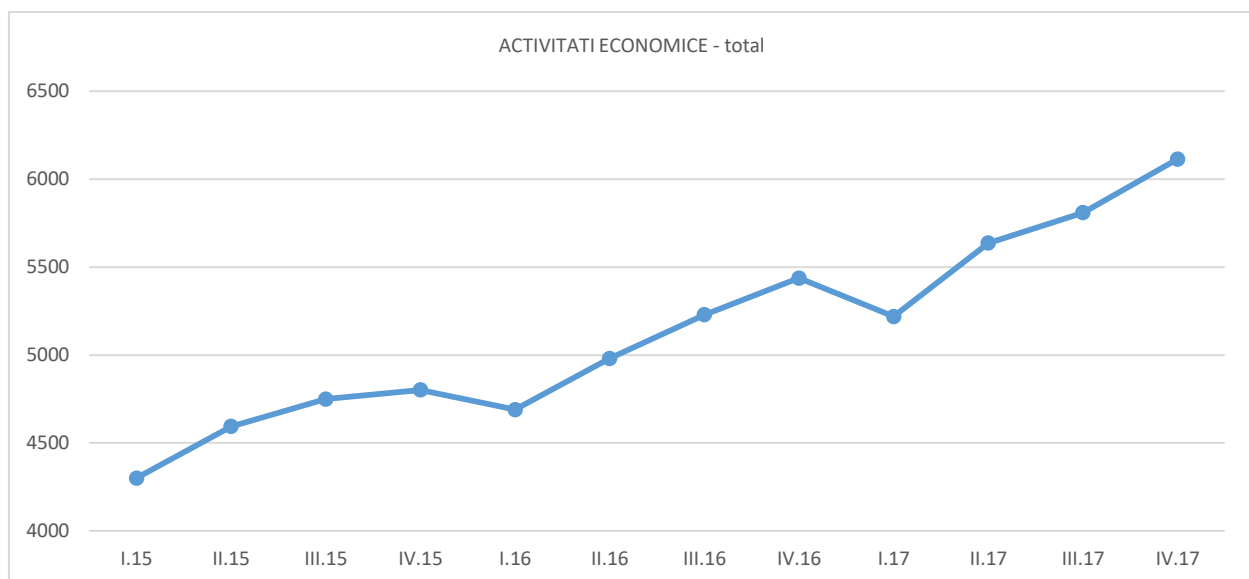

Sursa: Statistica națională.

3. Evoluția salariul și forței de muncă

Salariul mediu lunar pentru toate activitățile economice a crescut în perioada 2015-2017 cu 24% în termeni nominali.

Fig.3 Evoluția salariului mediu lunar, 2015-2017

Sursa: Statistica națională.

Creșterea salariului mediu lunar nu a fost una uniformă. În sectorul real salariul mediu lunar a crescut cu 25%, pe când în sectorul bugetar creșterea a fost de 22%. Discrepanțe se atestă și în evoluția salariului mediu pe ramurile economiei naționale. Creșteri sub media pe economia națională (+24%) au fost înregistrate în sectorul de artă, activități de recreere și agrement (+10%); industria extractivă (+12%); distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare (+15%); activități profesionale, științifice și tehnice (+17%); învățământ (+17%); industria (+19%); tranzacții imobiliare (+21%); transport și depozitare (+22%).

Tab.2 Evoluția salariului mediu lunar, 2015-2017

ACTIVITATI ECONOMICE	% creștere 2017 față de 2015	Inclusiv:	
		Sectorul real	Sectorul bugetar
ACTIVITATI ECONOMICE - total	124%	125%	122%
A AGRICULTURA, SILVICULTURA SI PESCUIT	124%	124%	94%
B+C+D+E INDUSTRIE	119%	119%	92%
B INDUSTRIA EXTRACTIVA	112%	112%	
C INDUSTRIA PRELUCRATOARE	120%	120%	
D PRODUCTIA SI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICA SI TERMICA, GAZE, APA CALDA SI AER CONDITIONAT	124%	124%	
E DISTRIBUTIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DESEURILOR, ACTIVITATI DE DECONTAMINARE	115%	115%	92%
F CONSTRUCTII	124%	124%	
G COMERT CU RIDICATA SI CU AMANUNTUL; INTRETINEREA SI REPARAREA AUTOVEHICULELOR SI A MOTOCICLETELOR	131%	131%	
H TRANSPORT SI DEPOZITARE	122%	122%	
I ACTIVITATI DE CAZARE SI ALIMENTATIE PUBLICA	125%	125%	160%
J INFORMATII SI COMUNICATII	127%	127%	
K ACTIVITATI FINANCIARE SI DE ASIGURARI	127%	127%	
L TRANZACTII IMOBILIARE	121%	121%	98%
M ACTIVITATI PROFESIONALE, STIINTIFICE SI TEHNICE	117%	120%	106%

N ACTIVITATI DE SERVICII ADMINISTRATIVE SI ACTIVITATI DE SERVICII SUPORT	130%	130%	108%
O ADMINISTRATIE PUBLICA SI APARARE; ASIGURARI SOCIALE OBLIGATORII	128%	104%	131%
P INVATAMANT	117%	120%	120%
Q SANATATE SI ASISTENTA SOCIALA	127%	131%	108%
R ARTA, ACTIVITATI DE RECREERE SI DE AGREMENT	110%	129%	107%
S ALTE ACTIVITATI DE SERVICII	109%	109%	

Sursa: Statistica națională.

În sectorul industrial, salariul mediu lunar a crescut cu 19%, cea mai mică creștere fiind înregistrată în industria extractivă (+12%).

Cel mai mult a crescut nivelul salariului mediu lunar în perioada vizată în sectorul de comerț (+31%).

Sunt atestate discrepanțe esențiale între modul în care a evoluat salariul mediu lunar dintre sectoarele real și cel bugetar în perioada vizată. Astfel, cea mai mare creștere în perioada dată a salariul mediu lunar a fost înregistrată în domeniul bugetar, implicit în sectorul activități de cazare și alimentație publică (+60%). Chiar și așa, în sectorul menționat salariul mediu lunar estimat ca medie anuală a reprezentat doar 50% din salariul mediu lunar anual pe întreaga economie din anul 2017. În sectorul administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii nivelul salariului mediu lunar a crescut în perioada 2015-2017 cu 31%, a doua cea mai mare creștere înregistrată în cazul sectorului bugetar, dar, spre deosebire de sectorul activități de cazare și alimentație publică, salariul mediu lunar estimat ca medie anuală pentru anul 2017 în sectorul administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii a reprezentat 124,6% din nivelul salariului mediu lunar estimat ca medie anuală pentru activitățile economice în total. Diferențe esențiale între schimbarea (creșterea) nivelului salarizării dintre sectoarele real și cel bugetar sunt înregistrate în următoarele sectoare: distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare: 5596,3 lei vs 3130,1 lei (salariul mediu lunar a crescut în sectorul real cu 15%, iar în sectorul bugetar s-a diminuat cu 8%); activități profesionale, științifice și tehnice: 8808,2 lei vs 5198,3 lei (salariul mediu lunar a crescut în sectorul real cu 20%, iar în sectorul bugetar cu 6%); administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii 20895,5 lei vs 7099,4 lei (salariul mediu lunar a crescut în sectorul real cu 4%, iar în sectorul bugetar majorarea a fost de 31%); sănătate și asistența socială: 6155,8 lei vs 3637,3 lei (salariul mediu lunar a crescut în sectorul real cu 29%, iar în sectorul bugetar cu 7%).

Deși pe ansamblul activităților economice salariul din sectorul bugetar a reprezentat în anul 2017 – 83% din salariul mediu lunar din sectorul real, discrepanțe pe ramurile economiei naționale uneori sunt substanțiale.

Tab.3 Ponderea salariului mediu lunar în sectorul bugetar versul sectorul real

ACTIVITATI ECONOMICE - TOTAL	83%
N ACTIVITATI DE SERVICII ADMINISTRATIVE SI ACTIVITATI DE SERVICII SUPORT	95%
A AGRICULTURA, SILVICULTURA SI PESCUIT	77%
I ACTIVITATI DE CAZARE SI ALIMENTATIE PUBLICA	74%
P INVATAMANT	62%

M ACTIVITATI PROFESIONALE, STIINTIFICE SI TEHNICE	59%
Q SANATATE SI ASISTENTA SOCIALA	59%
E DISTRIBUTIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DESEURILOR, ACTIVITATI DE DECONTAMINARE	56%
R ARTA, ACTIVITATI DE RECREERE SI DE AGREMENT	56%
L TRANZACTII IMOBILIARE	55%
B+C+D+E INDUSTRIE	53%
O ADMINISTRATIE PUBLICA SI APARARE; ASIGURARI SOCIALE OBLIGATORII	34%

Sursa: Statistica națională.

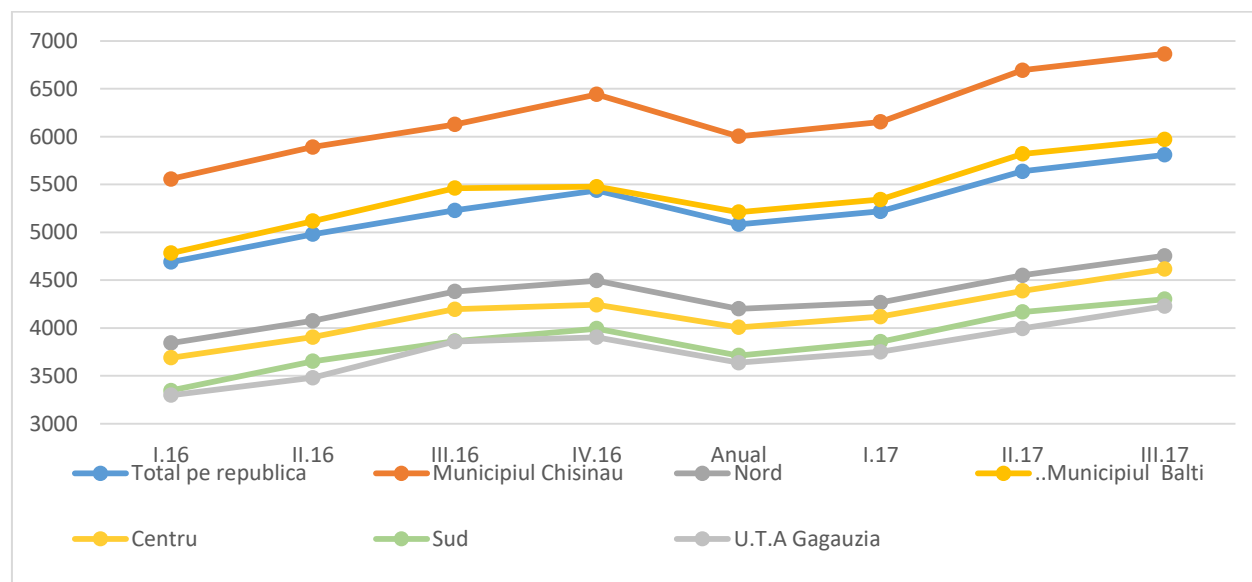
Sub aspect regional evoluția salariului mediu lunar nu a suferit schimbări față de perioada anterioară. La finele trimestrului III al anului 2017 cel mai înalt nivel al salarizării a fost înregistrat pentru mun. Chișinău care a reprezentat 118% din nivelul salariului mediu lunar total pe republică.

Tab.4 Salariul mediu lunar sub aspect regional, trim. III 2017

MUNICIPIUL CHISINAU	118%
NORD	82%
..MUNICIPIUL BALTI	103%
CENTRU	79%
SUD	74%
U.T.A GAGAUZIA	73%

Sursa: Statistica națională.

Fig.4. Evoluția salariului mediu lunar, 2015-2017

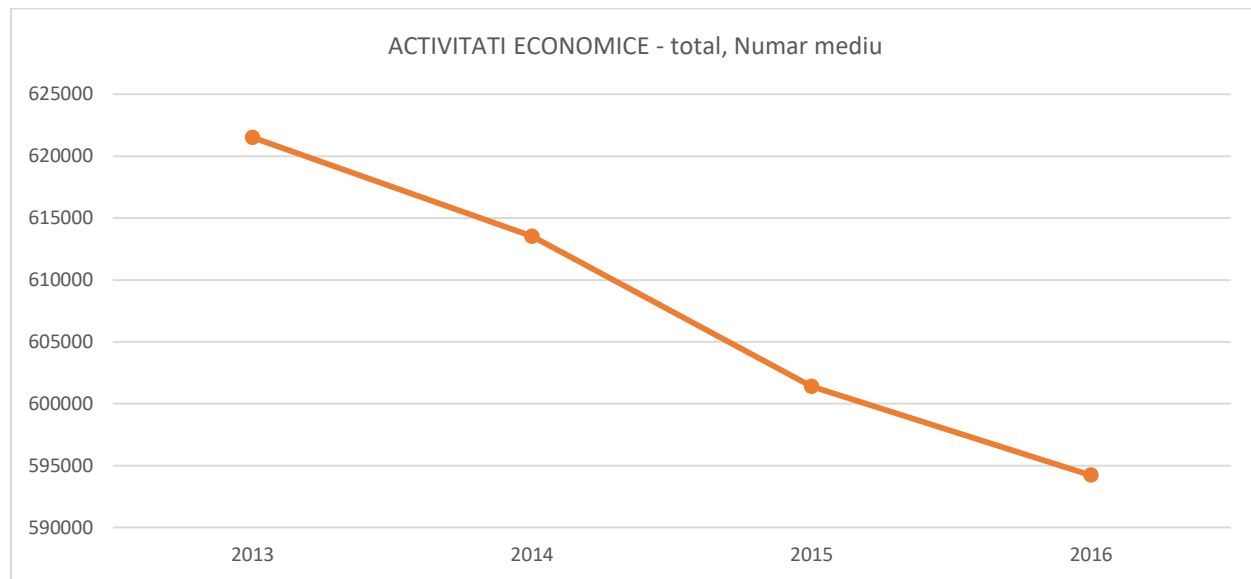
Sursa: Statistica națională.

În conformitate cu datele pentru anul 2016, 80% din cheltuielile pentru forța de muncă reprezintă cheltuieli directe, dintre care 92% (sau 73% din total) le reprezintă sume calculate pentru timpul lucrat. Sub aspectul ramurilor economiei naționale, cheltuielile directe au reprezentat 85% din total în cazul sectorului de tranzacții imobiliare și 77% în cazul industriei extractive; Producției și

furnizării de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; Distribuției apei; salubritate, gestionare a deșeurilor, activități de decontaminare; și Activități financiare și de asigurări. Sume calculate pentru timpul lucrat au variat în anul 2016 între 79% în cazul sectorului de tranzacții imobiliare și 70% în cazul sectoarelor sănătatea și asistența socială; și Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare.

Numărul mediu anual al salariaților în economia națională a scăzut în perioada 2013-2016 cu 4,4%.

Fig.5 Numărul mediu al salariaților

Sursa: Statistica națională.

Cea mai accentuată scădere a numărului mediu anual al salariaților a fost înregistrată în cazul sectorului real (-5,2%), pe când scăderea numărului mediu al salariaților în sectorul bugetar a fost de peste 2 ori mai mică, (-) 2,3%. Sub aspectul de gen, scăderea numărului mediu al salariaților de sex masculin a fost mai pronunțată, (-) 5,3% față de (-) 3,6% cât a fost scăderea numărului mediu anual al salariaților de sex feminin.

Sub aspectul ramurilor economiei naționale cele mai mari scăderi ale numărului mediu anual al salariaților în perioada 2013-2016 a fost înregistrată în activități financiare și asigurări (-18,6%); activități profesionale, științifice și tehnice (-15%); construcții (-13,1%); industria extractivă (-12,9%). creșteri au fost înregistrate doar în sectoarele: distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare (+2,2%); informații și comunicații (+2,2%) și administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii (+1,1%).

Tab.5 Evoluția numărului mediu al salariaților, 2013-2016

ACTIVITATI ECONOMICE - TOTAL	95,6%
A AGRICULTURA, SILVICULTURA SI PESCUIT	92,9%
01 agricultura, vanatoare si servicii anexe	92,0%
02 silvicultura si exploatare forestiera	104,9%

03 pescuitul si acvacultura	71,5%
B+C+D+E INDUSTRIE	96,9%
B INDUSTRIA EXTRACTIVA	87,1%
06 extractia petrolului brut si a gazelor naturale	80,0%
08 alte activitati extractive	99,1%
09 activitati de servicii anexe extractiei	
C INDUSTRIA PRELUCRATOARE	97,6%
10 industria alimentara	99,3%
11 fabricarea bauturilor	81,9%
12 fabricarea produselor din tutun	42,5%
13 fabricarea produselor textile	132,2%
14 fabricarea articolelor de imbracaminte	104,8%
15 tabacirea si finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj si marochinarie, harnasamentelor si incaltamintei; prepararea si vopsirea blanurilor	110,3%
16 prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn si pluta, cu exceptia mobilei; fabricarea articolelor din paie si din alte materiale vegetale impletite	89,5%
17 fabricarea hartiei si a produselor din hartie	90,8%
18 tiparire si reproducerea pe suporti a inregistrarilor	78,6%
19 fabricarea produselor de cocserie si a produselor obtinute din prelucrarea titeiului	68,2%
20 fabricarea substantelor si a produselor chimice	91,3%
21 fabricarea produselor farmaceutice de baza si a preparatelor farmaceutice	85,4%
22 fabricarea produselor din cauciuc si mase plastice	81,0%
23 fabricarea altor produse din minerale nemetalice	105,9%
24 industria metalurgica	30,0%
25 industria constructiilor metalice si a produselor din metal, exclusiv masini, utilaje si instalatii	99,6%
26 fabricarea calculatoarelor si a produselor electronice si optice	69,7%
27 fabricarea echipamentelor electrice	105,3%
28 fabricarea de masini, utilaje si echipamente n.c.a.	74,1%
29 fabricarea autovehiculelor, a remorcilor si semiremorcilor	197,7%
30 fabricarea altor mijloace de transport	57,6%
31 fabricarea de mobila	96,3%
32 alte activitati industriale n.c.a.	91,8%
33 repararea, intretinerea si instalarea masinilor si echipamentelor	90,1%
D PRODUCTIA SI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICA SI TERMICA, GAZE, APA CALDA SI AER CONDITIONAT	90,9%
35 productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	90,9%
E DISTRIBUTIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DESEURILOR, ACTIVITATI DE DECONTAMINARE	102,2%
36 captarea, tratarea si distributia apei	107,8%
37 colectarea si epurarea apelor uzate	74,3%
38 colectarea, tratarea si eliminarea deseurilor; activitati de recuperare a materialelor reciclabile	105,9%
F CONSTRUCTII	86,9%
41 constructii de cladiri	120,3%
42 lucrari de constructii civile	57,7%
43 lucrari speciale de constructii	97,1%
G COMERT CU RIDICATA SI CU AMANUNTUL; INTRETINEREA SI REPARAREA AUTOVEHICULELOR SI A MOTOCICLETELOR	99,2%

45 comert cu ridicata si cu amanuntul; intretinerea si repararea autovehiculelor si a motocicletelor	109,7%
46 comert cu ridicata, cu exceptia comertului cu autovehicule si motociclete	92,5%
47 comert cu amanuntul, cu exceptia autovehiculelor si motocicletelor	103,0%
H TRANSPORT SI DEPOZITARE	94,2%
49 transporturi terestre si transporturi prin conducte	92,1%
50 transporturi pe apa	94,0%
51 transporturi aeriene	84,6%
52 depozitare si activitati auxiliare pentru transporturi	97,4%
53 activitati de posta si de curier	105,8%
I ACTIVITATI DE CAZARE SI ALIMENTATIE PUBLICA	94,4%
55 hoteluri si alte facilitati de cazare	108,8%
56 restaurante si alte activitati de servicii de alimentatie	92,1%
J INFORMATII SI COMUNICATII	102,2%
58 activitati de editare	82,7%
59 activitati de productie cinematografica, video si de programe de televiziune; inregistrari audio si activitati de editare muzicala	136,5%
60 activitati de producere si difuzare de programe	97,3%
61 comunicatii electronice	90,5%
62 activitati de servicii in tehnologia informatiei	122,0%
63 activitati de servicii informatice	106,4%
K ACTIVITATI FINANCIARE SI DE ASIGURARI	81,4%
64 intermediari financiari, cu exceptia activitatilor de asigurari si ale fondurilor de pensii	76,5%
65 activitati de asigurari, reasigurari si ale fondurilor de pensii, cu exceptia celor din sistemul public de asigurari sociale	86,7%
66 activitati auxiliare pentru intermediari financiari si activitati de asigurare	119,5%
L TRANZACTII IMOBILIARE	95,6%
68 tranzactii imobiliare	95,6%
M ACTIVITATI PROFESIONALE, STIINTIFICE SI TEHNICE	85,0%
69 activitati juridice si de contabilitate	96,2%
70 activitati ale directiilor administrative centralizate; activitati de management si de consultanta in management	89,7%
71 activitati de arhitectura si inginerie; activitati de testari si analiza tehnica	87,1%
72 cercetare-dezvoltare	96,6%
73 publicitate si activitati de studiere a pietei	77,7%
74 alte activitati profesionale, stiintifice si tehnice	55,5%
75 activitati veterinare	96,4%
N ACTIVITATI DE SERVICII ADMINISTRATIVE SI ACTIVITATI DE SERVICII SUPORT	93,6%
77 activitati de inchiriere si leasing	107,2%
78 activitati de servicii privind forta de munca	50,7%
79 activitati ale agentilor turistice si ale tur-operatorilor; alte servicii de rezervare si asistenta turistica	95,4%
80 activitati de investigatii si protectie	91,0%
81 activitati de peisagistica si servicii pentru cladiri	141,0%
82 servicii administrative, servicii suport si alte activitati de servicii prestate in principal intreprinderilor	84,2%
O ADMINISTRATIE PUBLICA SI APARARE; ASIGURARI SOCIALE OBLIGATORII	101,1%
84 administratie publica si aparare; asigurari sociale obligatorii	101,1%

P INVATAMANT	93,7%
85 invatamant	93,7%
Q SANATATE SI ASISTENTA SOCIALA	99,7%
86 activitati referitoare la sanatatea umana	96,8%
87 servicii combinate de ingrijire medicala si asistenta sociala, cu cazare	86,0%
88 activitati de asistenta sociala, fara cazare	135,1%
R ARTA, ACTIVITATI DE RECREERE SI DE AGREMENT	91,1%
90 activitati de creatie si interpretare artistica	96,3%
91 activitati ale bibliotecilor, arhivelor, muzeelor si alte activitati culturale	80,9%
92 activitati de jocuri de noroc si pariuri	93,5%
93 activitati sportive, recreative si distractive	96,6%
S ALTE ACTIVITATI DE SERVICII	92,6%
94 activitati ale organizatiilor asociative	96,3%
95 reparatii de calculatoare, de articole personale si de uz gospodaresc	75,1%
96 alte activitati de servicii personale	91,5%

Sursa: Statistica națională.

Repartizarea sectoarelor economiei naționale în funcție de ponderea din total al salariaților, conform datelor statistice prezentate în tab.6 de mai jos, denotă o prevalență a sectorului industrial și a celui de învățământ (16,7%), urmat de sectorul de comerț (15,5%), sănătate și asistență socială (9,9%) și administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii (8,7%).

Tab.6 Ponderea salariaților din total, pe ramurile economiei naționale

A AGRICULTURA, SILVICULTURA SI PESCUIT	6,2%
B+C+D+E INDUSTRIE	16,7%
B INDUSTRIA EXTRACTIVA	0,3%
C INDUSTRIA PRELUCRATOARE	13,2%
D PRODUCTIA SI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICA SI TERMICA, GAZE, APA CALDA SI AER CONDITIONAT	1,9%
E DISTRIBUTIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DESEURILOR, ACTIVITATI DE DECONTAMINARE	1,3%
F CONSTRUCTII	3,5%
G COMERT CU RIDICATA SI CU AMANUNTUL; INTRETINEREA SI REPARAREA AUTOVEHICULELOR SI A MOTOCICLETELOR	15,5%
H TRANSPORT SI DEPOZITARE	6,0%
I ACTIVITATI DE CAZARE SI ALIMENTATIE PUBLICA	2,1%
J INFORMATII SI COMUNICATII	3,0%
K ACTIVITATI FINANCIARE SI DE ASIGURARI	2,0%
L TRANZACTII IMOBILIARE	2,0%
M ACTIVITATI PROFESIONALE, STIINTIFICE SI TEHNICE	2,6%
N ACTIVITATI DE SERVICII ADMINISTRATIVE SI ACTIVITATI DE SERVICII SUPORT	1,9%
O ADMINISTRATIE PUBLICA SI APARARE; ASIGURARI SOCIALE OBLIGATORII	8,7%
P INVATAMANT	16,7%
Q SANATATE SI ASISTENTA SOCIALA	9,9%
R ARTA, ACTIVITATI DE RECREERE SI DE AGREMENT	2,1%
S ALTE ACTIVITATI DE SERVICII	1,1%

Sursa: Statistica națională.

4. Aspecte privind salarizarea în economia națională

Ponderea cea mai mare de salariați pentru anul 2016, repartizați în funcție de nivelul salariului pe categorii, pe ramurile economiei naționale se regăsesc în categoria 3.000-4.000lei. Excepție de la această regulă sunt sectoarele: Învățământ; și Arta, activități de recreere și de agrement (ponderea cea mai mare dintre salariați sunt în categoria de salarizare peste 1.500-2.000lei); Activități de cazare și alimentație publică (ponderea cea mai mare dintre salariați sunt în categoria de salarizare peste 2.500-3.000lei); Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii (ponderea cea mai mare dintre salariați sunt în categoria de salarizare peste 5.000-6.000lei); Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; Informații și comunicații; și Activități financiare și de asigurări (ponderea cea mai mare dintre salariați sunt în categoria de salarizare peste 10.000lei).

Tab.7 Ponderea salariaților din total, cu un nivel de salarizare mai mic de 5000lei lunar

Sector	Salariul mediu lunar	Ponderea din total a salariaților cu salariul mediu lunar până la 5000lei
ACTIVITATI ECONOMICE - TOTAL	5.697,10	60
D PRODUCTIA SI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICA SI TERMICA, GAZE, APA CALDA SI AER CONDITIONAT	10.102,40	11,2
K ACTIVITATI FINANCIARE SI DE ASIGURARI	11.034,70	22,8
J INFORMATII SI COMUNICATII	12.443,70	23,4
S ALTE ACTIVITATI DE SERVICII	7.592,90	48,4
O ADMINISTRATIE PUBLICA SI APARARE; ASIGURARI SOCIALE OBLIGATORII	7.361,40	44,2
F CONSTRUCTII	5.649,80	54,8
E DISTRIBUTIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DESEURILOR, ACTIVITATI DE DECONTAMINARE	5.532,20	57,7
M ACTIVITATI PROFESIONALE, STIINTIFICE SI TEHNICE	7.392,10	57,7
C INDUSTRIA PRELUCRATOARE	5.389,90	57,6
B INDUSTRIA EXTRACTIVA	5.071,00	60,4
Q SANATATE SI ASISTENTA SOCIALA	5.634,60	63,4
H TRANSPORT SI DEPOZITARE	5.389,60	67,9
P INVATAMANT	4.459,00	65
G COMERT CU RIDICATA SI CU AMANUNTUL; INTRETINEREA SI REPARAREA AUTOVEHICULELOR SI A MOTOCICLETELOR	5.120,10	66,9
N ACTIVITATI DE SERVICII ADMINISTRATIVE SI ACTIVITATI DE SERVICII SUPORT	4.752,30	69,7
L TRANZACTII IMOBILIARE	5.107,20	75,9
A AGRICULTURA, SILVICULTURA SI PESCUIT	3.798,00	75,6
I ACTIVITATI DE CAZARE SI ALIMENTATIE PUBLICA	3.812,90	85,8
R ARTA, ACTIVITATI DE RECREERE SI DE AGREMENT	3.323,90	90,1

Sursa: Statistica națională.

Analiza contribuției salariului, sub aspectul ramurilor economiei naționale, la formarea PIB în raport cu contribuția generală a ramurilor economice la formarea PIB denotă existența unor discrepante majore. În baza datelor din anul 2016, pe ansamblul economiei, ponderea salariaților din domeniul bugetar este de ordinul a 28% din total. Sectorul bugetar este predominant în domeniile Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii (98%); Învățământ

(88%); Arta, activități de recreere și de agrement (65%). Făcând abstracție de aceste sectoare, se atestă că ponderea remunerării muncii estimată ca pondere în contribuția fiecărei dintre activitățile economice la formarea PIB a înregistrat valori peste 45% în 12, dintr-un total de 16 domenii economice.

Tab.7 Ramurile economiei naționale, în funcție de ponderea contribuției remunerării muncii în PIB, în contribuția ramurii la formarea PIB

A AGRICULTURA, SILVICULTURA SI PESCUIT	12%
L TRANZACTII IMOBILIARE	12%
K ACTIVITATI FINANCIARE SI DE ASIGURARI	35%
J INFORMATII SI COMUNICATII	41%
E DISTRIBUTIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DESEURILOR, ACTIVITATI DE DECONTAMINARE	45%
G COMERT CU RIDICATA SI CU AMANUNTUL; INTRETINEREA SI REPARAREA AUTOVEHICULELOR SI A MOTOCICLETELOR	46%
F CONSTRUCTII	50%
B INDUSTRIA EXTRACTIVA	50%
C INDUSTRIA PRELUCRATOARE	52%
S ALTE ACTIVITATI DE SERVICII	53%
I ACTIVITATI DE CAZARE SI ALIMENTATIE PUBLICA	58%
N ACTIVITATI DE SERVICII ADMINISTRATIVE SI ACTIVITATI DE SERVICII SUPORT	58%
H TRANSPORT SI DEPOZITARE	59%
D PRODUCTIA SI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICA SI TERMICA, GAZE, APA CALDA SI AER CONDITIONAT	78%
M ACTIVITATI PROFESIONALE, STIINTIFICE SI TEHNICE	80%
Q SANATATE SI ASISTENTA SOCIALA	80%

Sursa: Statistica națională.

În 4 domenii economice ponderea contribuției salariului estimată ca pondere în contribuția ramurii economice la formarea PIB este sub 45%. În domeniile vizate sunt angajați, în baza datelor anului 2016, – 13% din volumul total al numărului mediului anual al angajaților în economia națională. Urmând logica economică, în domeniile menționate valoarea adăugată produsă pe durata anului este atribuită în special compensării participării capitalului în activitatea economică. Acest fapt trage după sine necesitatea unor investiții semnificative în activele materiale pe termen lung în sectoarele vizate. Listarea ramurilor economiei naționale în funcție de aportul acestora în investițiile în active materiale pe termen lung se prezintă în tabelul de mai jos.

Tab.8 Investiții in active materiale pe termen lung pe activități economice

ACTIVITATI ECONOMICE - TOTAL	100
TRANZACTII IMOBILIARE	17
INDUSTRIA PRELUCRATOARE	12,7
COMERT CU RIDICATA SI CU AMANUNTUL; INTRETINEREA SI REPARAREA AUTOVEHICULELOR SI A MOTOCICLETELOR	12,1
AGRICULTURA, SILVICULTURA SI PESCUIT	9,8
CONSTRUCTII	8,7
INFORMATII SI COMUNICATII	6,9
PRODUCTIA SI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICA SI TERMICA, GAZE, APA CALDA SI AER CONDITIONAT	6,1

TRANSPORT SI DEPOZITARE	6
ADMINISTRATIE PUBLICA SI APARARE; ASIGURARI SOCIALE OBLIGATORII	3,9
INVATAMINT	3,9
DISTRIBUTIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DESEURILOR, ACTIVITATI DE DECONTAMINARE	3,1
ACTIVITATI FINANCIARE SI DE ASIGURARI	2,5
SANATATE SI ASISTENTA SOCIALA	2,3
ACTIVITATI DE CAZARE SI ALIMENTATIE PUBLICA	1,7
ARTA, ACTIVITATI DE RECREERE SI DE AGREMENT	1,1
ACTIVITATI PROFESIONALE, STIINTIFICE SI TEHNICE	0,8
ALTE ACTIVITATI DE SERVICII	0,6
INDUSTRIA EXTRACTIVA	0,4
ACTIVITATI DE SERVICII ADMINISTRATIVE SI ACTIVITATI DE SERVICII SUPORT	0,4

Contrapunerea datelor privind contribuția forței de muncă în total factori de producție pe ramurile economiei naționale cu datele privind ponderea remunerării muncii în PIB, în raport cu ponderea sectoarelor economiei la formarea PIB atestă existența unor discrepanțe care necesită atenția autorităților. Astfel, deși în sectoarele Agricultură, silvicultură și pescuit; și Activități financiare și de asigurări ponderea aportului forței de muncă în total factori de producție este mare, ponderea contribuției remunerării salariaților la formarea PIB, în contribuția ramurilor respective la formarea PIB este mică. Acest rezultat denotă asupra distribuirii inechitabile a valorii adăugate generate în ramurile respective – fapt care poate motiva autoritățile să ajusteze modul de aplicare și mărimea taxelor, precum și posibil asupra desfășurării în zona gri a unei părți importante din activitățile economice în cadrul ramurilor respective.

O situație opusă se atestă în cazul sectoarelor Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare; și Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat acolo unde contribuției remunerării salariaților la formarea PIB, în contribuția ramurilor respective la formarea PIB este exagerat de mare, or, tarifele în sectoarele menționate sunt administrate de autorități. În sectoarele vizate nivelul salarizării este de asemenea peste media înregistrată în economia națională.

Tab.9 Analiza comparativă a contribuției forței de muncă în total factori de producție pe ramurile economiei naționale cu datele privind ponderea remunerării muncii în PIB, în raport cu ponderea sectoarelor economiei la formarea PIB, în baza datelor anului 2016

	ponderea remunerării muncii în PIB, în raport cu ponderea sectorului la formarea PIB	contribuția forței de muncă în total factori de producție
A AGRICULTURA, SILVICULTURA SI PESCUIT	12%	25%
L TRANZACTII IMOBILIARE	12%	8%
K ACTIVITATI FINANCIARE SI DE ASIGURARI	35%	64%
J INFORMATII SI COMUNICATII	41%	45%
E DISTRIBUTIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DESEURILOR, ACTIVITATI DE DECONTAMINARE	45%	28%
G COMERT CU RIDICATA SI CU AMANUNTUL; INTRETINEREA SI REPARAREA AUTOVEHICULELOR SI A MOTOCICLETELOR	46%	56%
F CONSTRUCTII	50%	32%
B INDUSTRIA EXTRACTIVA	50%	54%
C INDUSTRIA PRELUCRATOARE	52%	53%

S ALTE ACTIVITATI DE SERVICII	53%	76%
I ACTIVITATI DE CAZARE SI ALIMENTATIE PUBLICA	58%	50%
N ACTIVITATI DE SERVICII ADMINISTRATIVE SI ACTIVITATI DE SERVICII SUPPORT	58%	81%
H TRANSPORT SI DEPOZITARE	59%	54%
D PRODUCTIA SI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICA SI TERMICA, GAZE, APA CALDA SI AER CONDITIONAT	78%	35%
M ACTIVITATI PROFESIONALE, STIINTIFICE SI TEHNICE	80%	83%
Q SANATATE SI ASISTENTA SOCIALA	80%	77%

Sursa: În baza datelor oficiale

Concluzii și recomandări

- Sustenabilitatea unei economii este dată de către creșterea echilibrată a nivelului salarizării, în corespundere cu creșterea generală a nivelului de dezvoltare a economiei, precum și de distribuirea echitabilă a veniturilor salariale.
- Inechitatea în remunerare se poate manifesta între întreprinderile din cadrul unei economii. Acest gen de inechitate deține o pondere mai însemnată în cadrul economiilor în dezvoltare. O contribuția esențială la creșterea inechității în nivelul de salarizare o poate avea inechitatea dintre nivelul de remunerare în cadrul unei întreprinderi.
- Creșterea nivelului salarizării, raportată la creșterea productivității muncii poate fi asociată performanței la nivel global al unei economii din perspectiva soldului balanței comerciale. O creștere moderată/ mai mică decât creșterea per ansamblu a economiei a nivelului salarizării, este factorul, aportul căruia poate fi atribuit la o balanță comercială excedentară.
- Creșterea echilibrată a nivelului salarizării în raport cu productivitatea muncii este factorul care poate asigura dezvoltarea sustenabilă a unei societăți. Mecanismul negocierilor colective este instrumentul care poate contribui la reducerea discriminărilor în remunerarea muncii dintre întreprinderi, precum și la nivelul fiecărei întreprinderi în parte. Totuși, majorarea nivelului salarizării în cadrul unei întreprinderi este dificilă dacă la nivelul întregii industrii nu există un acord comun în acest sens.
- Ponderea compensării muncii în PIB în Moldova este la o mărime mult inferioară față de statele dezvoltate;
- În cazul Republicii Moldova ponderea veniturilor salariale în total venituri disponibile ale populației a reprezentat în anul 2017 în mediu 42% (80% în cazul statelor dezvoltate). Sub aspectul medului de trai, veniturile salariale dețin o pondere mai mare în cazul populației urbane (cca. 55%) și o pondere mică în cazul populației rurale (cca. 29%).
- Deși pe ansamblul activităților economice salariul din sectorul bugetar a reprezentat în anul 2017 – 83% din salariul mediu lunar din sectorul real, discrepanțe pe ramurile economiei naționale uneori sunt substanțiale.
- Ponderea cea mai mare de salariați pentru anul 2016, repartizați în funcție de nivelul salariului pe categorii, pe ramurile economiei naționale se regăsesc în categoria 3.000-4.000lei (inferior salariului mediu pe economie).
- Analiza contribuției salariului, sub aspectul ramurilor economiei naționale, la formarea PIB în raport cu contribuția generală a ramurilor economice la formarea PIB denotă

existența unor discrepanțe majore. Acest rezultat denotă asupra distribuirii inechitabile a valorii adăugate generate în ramurile respective – fapt care poate motiva autoritățile să ajusteze modul de aplicare și mărimea taxelor, precum și posibil asupra desfășurării în zona gri a unei părți importante din activitățile economice în cadrul ramurilor respective.

- O situație opusă se atestă în cazul sectoarelor Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare; și Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat acolo unde contribuției remunerării salariaților la formarea PIB, în contribuția ramurilor respective la formarea PIB este exagerat de mare, or, tarifele în sectoarele menționate sunt administrate de autorități.